

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Horizori nefrancați nu se pri-
mesc.—Manuscrisul nu se
retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECA de ANUNȚURI:
Viena: la N. Dukas Nachl.,
Ruz. Angenfeld & Emorie Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachl. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colônă
10 bani pentru o publicare.—
Publicări mai dese după tari-
fi și învoială.—RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIV.

„GAZETA” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare.
Teșgul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în osă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei
luni 6 corone.— Un exemplar
10 bani.— Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 247.

Brașov, Miercuri 7 (20) Noembrie.

1901.

Din crisă în crisă.

Câți va ani după înființarea dua-
lismului, un bărbat de stat austriac
dise cu privire la șansele acestei
formațiuni de stat, că ea nu posedă
condițiunile de trai, fiind dualismul
o instituțiune cu totul imper-
fectă. El adause: după firea lucrului
nu se pot admite decât două
eventualități, ori că netrăinicia dua-
lismului va aduce cu sine, ca acesta
cu timpul să fiă delăturat și cople-
șit de nisunțele centraliste mai pu-
ternice, ori, neputând aceste să iasă
învingătoare prin totala suprimare a
nisuințelor de independență ale Ma-
ghiarilor, se vor desface încetul cu
încetul legăturile dualiste, ér urma-
rea va fi séu ruperea complectă a
părții ungare de cea austriacă, séu
ce va fi póte mai probabil, înlocui-
rea dualismului prin federalism.

Nu voim să cercetăm întru cât
acest prognostic, făcut înainte cu
mai bine de două-deci de ani, a fost
séu nu nemerit. Un lucru însă se
póte constata, că prima eventuali-
tate, ca adecă să iasă din nou victo-
rios vechiul centralism imperial,
nu s'a împlinit și nici că mai are
șanse pentru viitor. Astăđi, după
posiția ce ocupă partea ungară a
monarhiei, putem vorbi mai mult
de cealaltă eventualitate, ce póte
aduce cu sine totala separare a Un-
gariei de Austria dimpreună cu ur-
mările unui asemenea eveniment
pentru întréga monarhia.

Natura legăturii de drept public
și economic, ce dela 1867 este de
așa, încât desvoltarea celor două ju-
mătăți ale monarhiei se condițio-
néză reciproc una pe alta. Pactul
dela 1867 presupune și pretinde ca
tote afacerile comune să se reguleze
de cătră ambele guverne, cu con-
cursul parlamentelor. Aceste din ur-
mă au votul decisiv în raporturile
dualiste.

Decă în cei patru ani din urmă
învoiala economică nu s'a putut rea-
liza definitiv între Austria și Un-
garia, cauza este cea bine cunoscută.
Parlamentul din Viena n'a putut
funcționa din pricina luptelor înver-
șunate naționale dintre Cehi și Ger-
mani. Deci n'a putut să fie resol-
vată până acum nici cestiunea pac-
tului. Tot ce s'a făcut, s'a făcut nu-
mai pe cale excepțională provisorică
prin ordonanțe împărătesci, în sen-
sul paragrafului 14 al constituției
țării austriace.

În acest moment lucrurile au
ajuns în ce privesce parlamentul
vienes la același punct, la care au
stat înainte cu patru ani. Érași e
pusă la ordinea zilei cestiunea pac-
tului cu Ungaria, a căreia rezolvare
e reclamată cu urgență extremă.
Dér guvernul dá de nouă piedeci.
Nu póte merge înainte fiind-că nu l
sprijinesc partidele naționale din
cameră și este în pericol de a nu
i-se vota nici budgetul, de cătră ca-
meră. C'un cuvânt „Reichsrath“-ul
éraší nu voese să funcționeze cum
se cade.

În primăvara și vara trecută se
părea, că guvernului Körber i-a
succes ca printr'o minune a face să
umblé éraší rótele mașinei parla-
mentare. Cunoșcem acum și secretul,
prin care Koerber a ajuns la acest
succes vremelnic. Sunt învoelile și
concesiunile separate, prin, cari a
reusit a face să înceteze obstrucți-
unea și camera să resólve un șir în-
semnat de proiecte de legi econo-
mice. Concesiunile, ce li-s'au făcut
Cehilor le cunoșcem: li-s'au promis
sume însemnate pentru construirea
de drumuri de fier, canaluri, etc.
pentru asanarea capitalei Boemiei și
pentru înființarea a număróse școli
cehice superioare și inferioare.

Este caracteristic și interesant,
că astăđi Cehii ridicând nouă pos-
tulate față cu guvernul, care se află
în mare strimțóre cu budgetul séu,
periclitéză ei înși-și primirea acestui
budget, și printr'asta împedecă chiar
împlinirea promisiunilor, ce li-s'au
făcut în Februarie a. c. în schimbul
părăsirii obstrucțiunii din parte-le,
cum deóre-ce aprópe toate, concesiu-
nile culturale și economice ce li-s'au
făcut atunci sunt cuprinse în posi-
țiunile preliminate ale budgetului
de față.

Se vede, că Cehii sunt firm ho-
tăriți, să se folosescă, acum ori níci-
odată de situațiune și să constringă
guvernul de a nu se opri numai la
acele concesiuni, ci de a împlini toate
postulatele naționale-culturale ale
lor, precum cele privitoare la limba
oficială cehică, înființarea unei uni-
versități cehe în capitala Moraviei
ș. a. pregătind ast-fel calea și pen-
tru recunoscerea dreptului public
boem, la care aspiră întréga na-
țiune cehă.

A trecut deja o lună, de când
ministrul-președinte Koerber a cerut
de cea mai mare urgență discuți-
unea și votarea budgetului încă ina-
inte de sfârșitul anului curent. Nuse
speranță, ca până atunci să se ter-
mine desbaterea budgetului níci mă-
car în comisiune, ci e deja inveda-
rat, că în parlament budgetul nu e
va puté rezolva încă în decursul
anului acestuia. La trăgânarea acesta
sunt Cehii mai mult vinovați, de-
óre-ce tactica lor, prin care au în-
ceput a ridica nouă postulate, a
pus piedeci mersului neted al des-
baterilor budgetare. E vorba acum
de a-se face posibilă această resol-
vare până la Crăciunul gregorian,
cel puțin în sinul comisiunii, asigu-
rând astfel desbaterea în ședințele
plenare, ca să se termine cel puțin
în decursul lunei Ianuarie anul viitor.

Éri s'a întrunit conferința șefi-
lor de partid germani, cari au luat
inițiativa de a invita pe Cehi la o
conferință comună, care să chibzu-
iéscă cum să se delătore piedecile
ce se opun mersului desbaterilor bud-
getare. Se vor accentua nu avantaje
politice de partid, ci numai interesele
cele mari ale întăririi parlamentu-
lui austriac prin înălțarea prestigi-
ului séu și acesta mai ales în vede-
rea viitoarelor negocieri vamale și
comerciale cu Ungaria. Germanii —

nu vorbim de Wolff și soți, ci de
celelalte partide — sunt fórté îngri-
jați, ca nu cumva parlamentul să
ajungă éraší în halul ca pe timpul
obstrucțiunii și astfel Austria să
ajungă a fi fără milă lăsată pradă
liberului arbitriu al Ungariei. Orga-
nismul de căpetenie al partidului progre-
sist stăruie mult pe lângă Cehi ca
să cedeze în interesul păcei, alpar-
lamentarismului și în interesul ge-
neral economic și se încheiă încă
odată un armistițiu, pentru ca să se
evite o crisă parlamentară, consti-
tuțională și economică, care s'ar
sparge mai mult în capul celor ce
au pricinuit-o, adecă al Cehilor. Cri-
tică aspru politica de postulate a
acestora, dicând că o stabilire le-
gală a drepturilor naționale e posi-
bilă, dér extorcarea permanentă, po-
litica de etape, care la fie-care etapă
pune parlamentul, constituția și statul
înainte de cestiunea de existență,
este imposibilă. „Dacă Cehii cred“
—esclamă numita fóie— „că prin dă-
rimarea a tot ce există vor puté stórce
statul federativ de care viséză, atunci
mult încercata Austrie, póte va tre-
bui să lase să trecă asupra capului
ei și acesta, dér abia va fi un réu
mai mare, decât actuala clătinare,
din crisă în crisă“.

În dieta ungară s'a continuat éri
desbaterea răspunsului la mesagiul. Cel din-
tăi, care a luat cuvântul a fost Beöthy
Akos, care declară, că nu primesce níci
unul dintre proiectele de adrese. Beöthy
zgrăvesce sistemul politic începând cu
anul 1875. Szell era deja ministru și atunci
și sistemul nu s'a schimbat de loc până în
ziua de azi. Pe miniștri de până acuma
i-a făcut să cadă cultivarea intereselor aus-
triace, tot din cauza acesta va cadé și
Szell. Oratorul și-a terminat discursul adre-
sându-se lui Szell cu cuvintele postului:
„Multadban nincs öröm, jövödben nincs
remény. (În trecutul téu nu este bucurie,
în viitorul téu nu-i speranță). Szell a răs-
puns imediat lui Beöthy acuzându-l, că e
exclusivist, care nu admite de bun numai
cee-ce face el singur. Combate pe B. care
afirmase, că urcarea cuotei stă în legătură
cu cestiunile politicei bisericesci. Decă ru-și
va mai puté face datoria — va párași
portofoliul.

Universitate italiană și slovenă.
Studenții italieni și sloveni din Graz au
presentat oate un memoriu senatului uni-
versitar cerând cei diotái înființarea unei
universități italiene în Triest, ér cei din
urmă înființarea unei universități slovene
în Laibach. Senatul universitar a hotărít
a înainta aceste memorii ministerului de
instrucțiune, rezervându-și dreptul de a-se
pronunța în această cestiune din punctul
de vedere al universității germane. În ziua
de 17 Noembrie a avut loc o întrunire co-
lectivă a tuturor societăților slave, cu scop
de a-și formula în comun acord pretensi-
unile lor. Vedem, că mișcarea inițiată pen-
tru înființarea nouelor universități devine
din ce în ce mai seriósă.

Madame Adam și Cehii. Madame
Iulieta Adam, directóra țării „La parole

française“ petrece actualmente în Marsilia
și nu se va întórce la Paris, decât prin
Februarie, când va da în hotelul séu din
strada Malesherbes o serbare în onórea
Cehilor delegați de conaționali lor pentru
a asista la centenarul lui Victor Hugo.
„Cehii — serie M-me Adam țiarului „Fi-
garo“ — sunt cei mai buni prieteni ai noș-
tri în Europa, credincioși mai pre sus de
tote — după-cum sunt și eu de atăția auț
— apărării drepturilor istorice ale națio-
nalității lor și adversari pasionați ai pan-
germanismului“.

Adresa ugroniștilor.

Dăm azi, în resumat, proiectul
de răspuns la mesagiul al partidului
ugronist. Acest proiect fu prezentat
de Ferdinand Szederkényi în ședința
dela 15 l. c. a dietei, introducându-l
c'un discurs mai lung.

Adresa ugronistă spune la început, că
de mai multe decenii toate păturile socie-
tății din Ungaria sunt în starea cea mai
desperată, fiind-că majoritatea și guvernul
nu s'au ocupat cu alt-ceva, decât să dețină
puterea. Guvernul nu póte fi acuzat de si-
luire, e regretabil însă, că guvernul n'a luat
în program cestiunea reformei parlamentare.
Actualmente numai 3—400.000 de cetățeni
trimit, în numele „națiunii“, pe cei 270 de-
putați, cari ca majoritate aduc legile și se
așeză ca reprezentanța poporului. Ar
trebui să se voteze după comune pe basa
dreptului electoral universal și secret.

E un păcat neiertat ceea-ce s'a făcut
în anii din urmă. Asupra poporațiunii s'au
incărcat toate sarcinile statului modern, mai
ales însă sarcinile militarismului. An de an
cheltuielile armatei sunt 180 milioane, mili-
tarismul absorbé puterile de muncă. În
schimb însă níci o despăgubire, granițele
țării stau deschise pentru statele industriale
a căror industriă, comerț și capital împie-
dedecă desvoltarea economică a Ungariei.
Pe calea acesta numai pustiirea ne astéptă.
În decurs de 30 de ani, țera a fost silită
să facă datorii în sumă de 5 miliarde cor.,
ér datoriile privaților și ale comunelor
încă trec peste 5 miliarde.

Cere, ca să se ridice forța de
apărare a „națiunii“, însă nu pe calea cum
s'a făcut până acum. Nu póte fi apărare
națională acolo, unde conducerea armatei
nu se contopesc cu sentimentele poporului
și unde limba, cuvântul, jurământul, senti-
mentul, emblema nu forméză o legătură,
ci un izvor de vechină ură. E de dorit, ca
națiunea să se contopescă cu dinastia, dér
o contopire cu împératul austriac e imposi-
bilă. Armata noastră trebuie educată în limba
maghiară, prin ofțeri maghiari, în spirit
maghiar și poporul, deja din fragea tinerețá,
trebuie exercitat în mánuirea armei.

Pretinde teritoriu vamal independent
prin care să se împiedece năvălirea indus-
triei străine în țera.

Reclamă o mai dréptă împărțire a
dărilor și reforma administrației, care azi e
sub ori-ce critică; 14 milioane de locuitori în
comune n'au conducători și sfătuitoři.

În fine amintesc despre réșboiul din
Africa-de-Sud purtat în contra unui mio
dér brav popor, réșboiul, care atinge așa
de penibil sentimentele popórelor.

Femeile și politica.

Puțin vor fi scind, că de când partidul social-creștin sub conducerea lui Lueger a ajuns la putere în Viena, s'a format în reședința imperiului austriac o alianță de femei (Christlicher Wiener Frauenbund), care numai în Viena are peste 30 de secții și lucrează cu mult zel pe terenul social-economic, sprijinind scopurile partidului antisemit.

Urmărite de batjocurile Jidovilor și ale socialiștilor, femeile creștine merg înainte, țin întruiri frecvente, susțin un ziar săptămânal (Österreichische Frauenzeitung), a cărui devisa este: „Cumpărați numai dela comercianții creștini“, „Sprijiniți presa creștină“ și ce e mai important, la alegeri vegheză și noapte, ca bărbații, frații, copiii, părinții lor să meargă la urnă și să voteze pe candidații antisemiți. După ultimele mele informații, numărul membrilor acestei alianțe este numai în Viena de vre-o 16.000. Afară de acestea alianța mai are reuniuni afiliate în totă Austria de jos, în Scuria, Tirol etc.

Exemplul femeilor vieneze a început să fie imitat și în Franca, unde alianța femeilor, care s'au angajat a apărarea proprietății, patria și libertatea, numără deja în totă țera peste 500.000 de membre.

Astăzi se decide sörtea țărilor în parlamente, în consilii de districte și comune și fiindcă bărbații au început să devină indiferenți, care indiferențism este exploatat cu deosebire în Franca de către Jidovi și Francomasoi, femeile s'au hotărât a intra singure în acțiune, nu pentru a cere emanciparea, ca femeile socialiste, ci pentru a-și îndemna bărbații, să-și exerciteze mai conștient drepturile electorale.

De acum înainte damele din înalta aristocrație franceză nu vor admite la „jour fix“, decât pe acei bărbați, care se vor legitima cu cartea electorală.

Proclamațiunea, care circula actualmente prin saloanele din Paris este concepută în următorii termeni:

„Femeilor, inima noastră este plină de milă pentru miseria maselor, dör noi repudiăm socialismul, care nu servește, decât la înșelarea celor slabi.

„Femei franceze! Noi iubim Franca și cerem, ca să fie guvernată de Francezi, repudiând internaționalismul.

„Mame franceze! Noi cerem, ca copiii noștri să fie ai noștri și nu ai deputaților și miniștrilor, și că noi să avem dreptul a-i educa, de-a veghea asupra copilăriei lor, de a-le alege învățătorii. Pentru acest sfânt scop, care este al nostru, cerem libertate!

„Femei creștine! Noi vrem să ni-se respecte credința, gata să respectăm și noi pe a altora. Noi vrem, ca toate conștiințele să fie libere pe pământul Franciei. Funcționarii și călugării au și ei o con-

știință și noi cerem și pentru dënșii libertatea!“

Etă dör, că legea congregațiunilor și alte legi aduse contra libertății creștine de către un guvern jidovit-francomasoi, și-a produs efectele sale.

La primă-vară se vor face în Franca alegerile parlamentare. Guvernul Waldeck-Rousseau va avé o luptă forțe grea, căci va avé de-a sta în luptă cu cel mai periculos dușman în politică, cu femeia.

Delaletca.

Adunare învățătorască.

— 13 Noemvrie 1901.

Despărțământul I. al Reuniunii învățătorilor din cele 7 protopopiate ale eparchiei Aradului, și-a ținut adunarea generală de est-timp în frunțașă comuna Peșca-română, din comitatul Aradului. În legătură cu adunarea s'a ținut și jubileul de 50 ani de dascălie al veteranului și de toți iubitorului Ioan Ardelean, căruia elevii recunoscători i-au procurat portretul și l'au atârnat în școala, la care a propus an 47.

După celebrarea sf. liturghii în spațioasa biserică gr. or., unde ni-s'a dat prilej să ne delectăm în cântările bine executate de oorul teologilor conduși de d-l profesor Ioan Vancu, s'a deschis l. ședința prin președintele despărțământului, d-l Iosif Moldovan, care salutând și oșpeții, a dat prilej Prea Cuvioșiei Sale arhimandritului Augustin Hamsca, ca să întrețină pe cei prezenți timp de un pötrar de oră cu o vorbire improvisată și sugerată de cuvântul de deschidere al d-lui Moldovan.

P. C. Sa după-ce spune, că s'a simțit obligat să vină la adunarea foștilor d-sale elevi, a căror creștere i-a fost preocuparea de căpetenie, insistă asupra imoralității, ce prinde teren și la poporul nostru și analizează pricinile, care cauzază stricăciunea. Cu exemple chiar din Peșca dovedesce, că înainte vreme poporul era mai tare în credință, mai dörz în susținerea vechilor obiceiuri și datine și astfel mai dispus să jrtfescă pentru aședămintele culturale. În fața slăbirei credinței în popor, P. C. Sa e de părere, că toți aleșii poporului să-și dea mâna, ca împreună să muncescă pentru chezașuirea unui bun viitor pe sēma bisericeii, școalei și neamului nostru. Pilda frunțașilor catolici, a aristocrației celei mai alese, care ăilele trecute s'a sfătuit în Peșta și a chibzuit mijlocele de apărare împotriva inconfesionalității, o află vrednică de urmat și din partea alor noștri, dintre care dascălii, după cum vedea din adunarea această, nu sunt străini de grija, ce li-o însușă starea morală a poporului nostru.

Vorbirea P. C. Sale a fost acoperită de aplause. În deosebi numeroșii țerași au gustat-o cu sete, căci ținută fiind în graiul

dulce al poporului, ea a fost de toți înțeleasă.

Incepându-se desbaterea punctelor din program, d-l Roja cetescă raportul general, d-l Popovici e însărcinat cu înscrierea de membrii noi, ér d-l Ciorogariu salută pe d-l Ioan Ardelean, jubilanțul, căruia toți îi doresc binele. D-l Ieftici, director școlar, acum în pensiuine, care 47 ani a dascălit cu d-l Ardelean împreună, face istoricul luptelor ce le-au îndurat dascălii din Peșca îndată după răsărița dela 48. În mod plastic și convingător istorisește d-l Ieftici, cum pe acele vremi nu numai Sërbi, dör și Grecii, apoi Ungurii, ba chiar și Românii slabi și fricoși din Peșca încă luau poziție contra întemeierii școalei române, care astăzi e din cele dintăii din diecesă. Ca vechi cöleg salută pe jubilanț, care împreună cu d-l Jettici e frenetic aplaudat.

Mișcat până la lacrimi d-l Ardeleanu mulțamește celor ce i-au făcut ovațiuni, tot așa și capului diecesan, care l'a salutată prin o telegramă.

Corul teologilor a intonat apoi „Mulți ani“, după care a urmat banchet cu musică și voie bună. Toaste încă s'au ținut.

După amēți continuându-se ședința, d-l inv. Cristea din Măndruloc și-a cetit binecuetata sa lucrare despre Ioan Eliade Rădulescu, a căruia activitate vastă a apreciat-o forțe nimerit. Disertantului i-s'a propus mulțamită protocolară, ceea-ce s'a și primit. După-ce d-l Ioan Vancu desvöltă însemnătatea cultivării albinăritului și după-ce cu pilde dela streini dovedesce rentabilitatea lui, face apel și la dascălime și la popor, ca să grăbescă și să facă societăți de stupari, care procurând stupi și roiuri dă membrilor puțința de a-se îndelețnici cu stupăritul cel atât de folositor.

Membrii fundatori la Reuniunea învățătorilor s'au înscris d-nii Ardelean Ioan inv și notarul din Peșca, F. Momac.

Correspondentul.

SCIRILE DILEI.

— 6 (19) Noemvrie.

Liga și comemorarea lui Mihai Vitezu. Comitetul central al Ligei culturale a dat un comunicat privitor la comemorarea lui Mihai Vitezu, ce se va face poimăne în ziua Sf. Arhanghel. În comunicat se spune, că pentru-ca serbarea să lase în urma ei mai mult de cât o amintire, să se hotărescă, ca conferența d-lui Dimitrie Onciul „Mihai Vitezu în 1600—1601“, care se va ține la Ateneul Român să dea un fond bănesc, primind toți membrii Ligei și în genere tot Românul de a plăti o mică taxă de intrare. Comitetul central al Ligei va depune suma neto la casa de depuneră pentru constituirea fon-

dului, care va trebui adans treptat prin alte mijloce propuse de comisiunea deja formată în scopul ridicării unui monument funerar la mănăstirea Dealului.

Immormentarea baronului Eugen Stircea. Rămășițele pămētesci ale defunctului baron Eugen Stircea — scrie „Desceptarea“ din Cernăuți — au fost ridicate Joi la 11 ore a. m. din casa mortuară și, însoțite de un imosant cortegiu funebral, ele fură duse la biserica catedrală, unde s'a pontificat prohodul. Au funcționat nouă preoți și doi diaconi, în frunte cu P. C. Sale arhimandritii Calinescu și Stefanelli și cu stauoforii prof. Eus. Popovici și cons. D. cav. de Bejan. În biserica catedrală P. C. Sa arhimandritul mitrofor Calinescu a ținut discursul funebral, relevând în trăsătură generale meritele defunctului pentru țera, națiune și biserică. După sēvēșirea religioșului act cortegiul a luat calea spre periferia orașului, unde cösiugul a fost ridicat pe un furgon spre a fi dus la Crasna Ilsehi, unde a fost depus în cripta familiară Vineri la 12 ore din ăi. La despărțirea de hotarele Cernăuțului președintele „Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina“ d-l consilier Dionisie cav. de Bejan, a ținut un discurs, în decursul carui a relevat nobilul act al defunctului, sēvēșit prin legatele de câte 4000 corone lăstate ambelor internate române din Cernăuți. La cortegiu au participat căpeteniile tuturor oficiilor publice din Cernăuți, funcționarii guvernului corporativ în frunte cu președintele țerii, reprezentanța comitetului țerii și reprezentanții tuturor societăților, al căror membru a fost defunctul. Nobilitatea română și proprietarii mari de altă națiune au fost reprezentați în număr considerabil. Dintre rudeniile mai apropiate urmau carul funebral ăveduva defunctului, d-na Victoria Stircea, fratele Victor baron Stircea, bar. Eudoxiu Hormuzachi și baronii Constantin și Dr. Alexandru Hormuzachi. Înaintea carului mortuar trecea carul cu oșuni nenumărate pin partea rodelor, oficiilor, cunoscuților și societăților.

Slovacii, Românii și Sașii. Un redactor dela „Magyar Hirlap“ a avut o convorbire ăilele acestea cu deputatul slovac Dr. Ioan Rujiak. La întrebarea ăiaristului maghiar relativ la raporturile, ce le au Slovacia cu celelalte naționalități, Rujiak a fi răspuns următoarele: „Cu această cestiune încă nu ne-am ocupat, n'am căutat până acuma contactul nici cu una dintre naționalități. Românii, urmând politica pasivității, actualmente nu sunt factori în parlament. Noi urmăm politica națională, activă și naturală, că nu ne potrivim cu Românii, în afacerile cărora noi de altfel nu ne amestecăm. Pe Sași nu-i cunoșcem de loc. Eu am făcut din întâmplare cunoștință cu doi deputați, dör n'am căutat nici un con-

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

(11)

Natură și viață.

De E. Sienkiewicz, trad. de I. C. Frunză

— Continuare. —

Rizepowa nu a lăsat lucru baltă; ea avea convingerea, că va câștiga, dacă va merge mai departe cu plângerea ei. A doua ăi era o Duminecă; se hotărî să meargă la liturghie în Sărăcen și să cēră sfat dela preoți. În parohia erau doi preoți: canonicul Ulanowski, un bătrân cu ochii în fundul capului și așa de slăbit, încât capul i-se clătina într'una; Rizepowa se hotărî să nu meargă la bătrânul canonic, ci să se ducă la vicarul Cicik. Acesta era un om cu minte și ast-fel îi putea da un sfat cum se cade și o mângăere. Ea voi să-l cercezeze mai de dimineță, încă înainte de a intra în biserică.... Acum trebuia să lucreze biata femeie și pentru bărbatu-sēu, care era închis în cotețul porcilor la primărie. Nici nu grijise prin casă, nu dase de măn-care cailor, rimătorilor și vacilor, nu dusesse încă bărbatu-sēu nimica de măn-care, și sō-

rele era sus și și făcū socotēla, că acum e târziu și nu mai pōte ajunge de cu vreme, ca să vorbescă cu vicarul înainte de utrenie. Când a sosit la biserica slujba se începuse. Femeile, îmbrăcate în laibere verzi, ședeau în curtea bisericeii și-și trăgeau în picior ghetele, pe care până aci le aduseră în mână. Același lucru îl făcū și Rizepowa și apoi intră în biserică. Vicarul tocmai ținea predică, ér bătrânul canonic ședea într'un fotoliu lângă altar, avēnd baretă pe cap, mizea din ochi și-și clătina capul după obicei. Era după evanghelie și vicarul predica, nu sciu în ce legătură, despre eresurile medievale și explica parochienilor sēi, din ce punct de vedere să considere eresurile și bula *Ex stercore*, dată contra lor. Apoi dojeni în predică — pe oile sale, ca să fie ascultătoare, sērace cu duhul, să cinstescă pe Dumneșeu, să fie paseri ceresci, care nu ascultă la clevetirile și vorbele satanei, căci dacă nu, vor sēmăna burueni în loc de grâu și vor secera lacrimi și pēcate. Între clevetitori aminti în trecēt pe Condillac, Voltaire, Rousseau și pe Ochorowicz,*) fără să facă vre-o deo-

sebire între aceștia. De aci trecū în predica sa la descrierea scenelor de suferință și de muncă, ce așteptă pe pēcătoși în lumea cealaltă. Rizepowa, deși nu înțelegea nimic din predică, totuși gândia în sine: „trebuie că vorbesce ceva frumos, deore-ce strigă așa de tare, încât s'a făcut numai o apă și deore-ce lumea oțeză de par-că și-ar da ultima suflare“. În cele din urmă predică s'a terminat și începū liturghia. Dōmne, dōmne, cât de ferbinte se ruga Rizepowa, ca nici-odată în viața ei, și simția par-că i-se ușurează inima... Acum sosi momentul sērbătoresc. Strălucind în alb ca un porumbel, luă decanul sfânta cuminecătură din chivot, se întorse către parochieni, ținēnd în mânilor, ce tremurau, monștranta,**) care strălucea ca sōrele, și cu fața aspră și seriōsă, stătū câte-va clipe cu ochii închiși, cu capul plecat și adēncit în gândiri, apoi întonă:

studii psihologice și filosofice, dör totuși aducerea lui în legătură cu filosofii secolului 18 este o ironie.

**) Monștranta — un obiect de aur, une-ori împodobit cu petri scumpe, în care se pune hostia de cuminecătură și se arată poporului în bisericile catolice.

„Cu fața la pământ — Înaintea ta dōmne cădem!“ (***)

la ceea-ce sute de voci răspundeau în cor.

Cântarea sfântă rēsuna, de se clătinau giamurile, organele umpleau biserica și clopotele se tânguiau; înaintea bisericeii se aușiau tobele, din cădelniță se ridica fumul albastru, sōrele privia prin ferestri și încunjura noruleții de tāmăe cu colorile curcubeului. În mijlocul murmurului acestuia, în mijlocul norilor, ce se ridicau, al razelor și al vocilor strălucia, ca și o minune, monștranta sfântă, pe care preotul o pleca și o ridica în sus. Acest preot albit de bătrân cu monștranta în mână era ca o vedenie cerescă, a cărei raze pe jumătate acoperite însufla pietate și nădeje în Dumneșeu, și pētrundeau inima și sufletul fie-cărui. Aripă de ingeri adiau această liniște a fericirilor până în inima amărită a Rizepowei: „Isuse, care ești ascuns în sfânta cuminecătură, o, Isuse! — ăise femeia nenorocită — nu mă lăsa sēmăna de mine!“ Lacrimile îi curgeau din ochi, nisce lacrimi nu cum le vērșase înaintea prima-

**) Cum ar fi la noi în biserică: „Cu frica lui Dumneșeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiati“.

*) Ochorowicz Iulian născ. 1850 este unul din puținii poloni, care s'au ocupat temeinic cu

tact unii cu alții. Dacă în viitor se vor ivi cestiuni comune, cari să ne unescă, acesta nu o putem sci. Viitorul ne va arăta, ce va trebui să facem“.

„Magyar Szó“, diarul lui Banffy scrie un articol de fond, în care se ocupă de universitatea din Budepesta, pe care o numește fabrică de diplome, unde profesorii și studenții nici nu se cunosc. Insuși orașul Budepesta, deși este stomacul țării, nu este inima ei. „M. Sz.“ citează cuvintele unui poet maghiar, care a zis: „Ungaria n-are capitală“ și constată, că acest oraș nu simte unghuresce, el este depositarul obiceiurilor străine, al modelor și moravurilor străine, prin urmare universitatea ar trebui mutată într'un oraș provincial cum e Dobrișinul său Sarospatak. „Să urmăim pe Anglia — spune M. Sz. — care își educă tinerimea în Oxford și Cambridge, nu în Londra. Atunci nu vom mai avea de semnalat cazuri ca al studentului Kecskeny se vede că a scăpat trecând granița spre Italia. În Pragerhof a stat două ore așteptând în restaurantul gării trenul de Viena. Poliția din Budepesta dăduse o telegramă la Pragerhof, din cauză însă că a fost adresată greșit, Kecskeny n'a putut fi prins. Telegrama poliției din Budepesta era trimisă pe adresa „Stadtpolizei — Pragerhof“, ceea ce nu există, fiindcă în Pragerhof nu este decât poliția gării. S'au trimis în Italia numeroși detectivi în căutarea defraudantului. Conducătorul trenului de Fiume s'a prezentat la poliție spunând că un tiner s'a urcat Joia trecută în tren fără bilet și a plătit amendă. Tinerul intră de drumul spre Italia. În Gyékényes s'a dat jos din tren. A doua zi vădându-i portretul prin ziare l'a recunoscut.

Asupra ciocnirii din Ierusalim între călugării greci și latini, un corespondent al diarului „Figaro“ scrie dela fața locului lucrări nu prea edificatoare. Este întristător, că nisece bărbați ai bisericii fie răsaritane, fie apusene, cari ar trebui să fie conduși în toate de duhul blândetei, se lasă a fi răpiți la acte atât de sălbatic. Căta s'a început după cum s'a mai scris dela nisece scări, ce conduc la un paraclis, numit paraclisul (capela) Francilor, care aparține Latinilor. Maturatul pe aceste scări îl făceau până acuma călugării Franciscanilor. În ziua de 3 Nov. călugării greci susțineau, că acesta-i dreptul lor. Litigiul a ajuns în fața pașalei, care de acord cu gerantul consulatului general francez a hotărât, că dreptul este al Latinilor. Grecii s'au opus și la 4 Nov. atacând pe Franciscanii, și răbind pe șese-spre-dece din ei, între cari pe trei forte grav. Vicarul franciscan s'a ales cu tot corpul contusionat și cu craniul crăpat. Doi ofițeri, cari au intervenit au fost de asemenea răniți, unul din ei s'a pierdut un ochi. Corespondentul se plânge, că armata a intervenit târziu, deși casarmile sunt la 5 min. îndepărtate și cere dela guvernul francez să intervină pentru restabilirea drepturilor Latinilor, cari sunt puși sub protecția franceză.

„Infrățire“. Diarul „M. P.“ din Clușă publică cu vădită satisfacție o telegramă trimisă din comuna Calbor, comitatul Târnavelor marț în ziua de 15 Novembre ministrului președinte Sz. II. În acea zi a avut loc ațecă în numita comună sfințirea casei comunale, la care a participat fișpanul, vicefișpanul și deputatul Șerban. Etă

ruhi, ci lacrimi blânde, mari, dulci și liniștitoare. Când la pământ înaintea feței lui Dumneșu și n'a mai sciut nimic de dânsa. I-se părea, că ingerii au luat-o în cer, ca pe o frunză ușoară și a ridicat-o în fericierea de veș, unde nu mai există notar sau primar, sau liste de recrutare, fără numai auroră strălucitoare și în ea tronul lui Dumneșu și în jurul tronului o lumină orbitoare și cete de îngeri cu aripi albe.

Astfel se afla Rizepowa acum, și rămase multă vreme astfel, ér când se ridică de jos liturghia se terminase, norii de tămâie se mai rostogoliau pe boltitură, creștinii cei din urmă își mai făceau cruce pe la ușa înmuindu-și degetele în apă sfințită și bătrânul elisier stingea făclile. Rizepowa merse în casa parochială și se rugă să fie primită ca să vorbească cu vicarul. Acesta sta tocmai la masă, dér când auzi, că o femeie nenorocită vrea să-i vorbească, eși imediat afară. Era încă tiner vicarul, cu o față palidă, dér veselă, cu o frunte albă și lată și pururea cu un zimbet blând pe buze.

— Ce doresci, draga mea? — întreba vicarul încetinel, cu vocea lui plăcută.

Rizepowa se plecă adânc înaintea vicarului și începă să spună păsul din fir

textul telegramii: „Cu ocaziunea sfințirii casei comunale din comuna Calbor óspeții maghiari-români, cari s'au adunat aici la serbare, împreună cu fișpanul Béldy, vicefișpanul Somogyi și deputatul din Făgăraș Șerban, pētrunși de iubirea pentru scumpa patrie, își întind mâna spre împăcare și cu încredere într'un fericit viitor salută pe Escelența Vóstră și-si exprimă alipirea și încrederea neclintită“ — Foile unghuresci fac ca mare din această comedie de „infrățire“.

Inbulele de 200 de ani al unui gimnasiu. În ziua de 16 Noemvrie s'a serbat jubileul ducentenar al înființării gimnasiului călugărilor piarști din Viena. La serbarea dată cu această ocaziune ministrul Hartel a pronunțat un discurs, în care a relevat meritele extraordinare ale piarștilor pentru instrucție și educație.

Defraudantul Kecskeny se vede că a scăpat trecând granița spre Italia. În Pragerhof a stat două ore așteptând în restaurantul gării trenul de Viena. Poliția din Budepesta dăduse o telegramă la Pragerhof, din cauză însă că a fost adresată greșit, Kecskeny n'a putut fi prins. Telegrama poliției din Budepesta era trimisă pe adresa „Stadtpolizei — Pragerhof“, ceea ce nu există, fiindcă în Pragerhof nu este decât poliția gării. S'au trimis în Italia numeroși detectivi în căutarea defraudantului. Conducătorul trenului de Fiume s'a prezentat la poliție spunând că un tiner s'a urcat Joia trecută în tren fără bilet și a plătit amendă. Tinerul intră de drumul spre Italia. În Gyékényes s'a dat jos din tren. A doua zi vădându-i portretul prin ziare l'a recunoscut.

Femei la școala superioară de agricultură. Domnișora Chorosilova din Rusia care a trecut bacalaureatul cu laudă la gimnasiul din Charcov, a cerut ministerului austriac de instrucție să fie admisă la școala superioară de agricultură din Viena ca studentă extraordinară. Ministrul a răspuns, că nu pōte fi admisă, decât ca hospitantă. Colegiul profesoral dela numita școală a prezentat acum ministerului un memoriu în care sprijinesc cererea domnișorei ruse. Se așteaptă cu multă interesare noua rezoluție a ministerului.

Lărgirea edificiului gării din Brașov. Direcția căilor ferate unghare publică licitație pentru lucrările de zidărie necesare la repararea și lărgirea edificiului gării din Brașov. Ofertele sunt a-se adresa cel mai târziu până la 10 Decemvrie órele 12 la secția centrală de arhitectură și întreținere a liniilor ferate.

Marele foc din Dorohoi. La ministerul român de interne s'a primit Sâmbătă dimineața sciraa, că în orașul Dorohoi a izbucnit un grózuic incendiu. Ajutat de un

în pēr, cu lacrimile în ochi și sărutându-i mâna, până când în cele din urmă își îndreptă cu evlavie ochii ei negri cătră vicar și zise: Vai de mine! Am venit la sfinția vóstră, să vă cer un sfat, ... sfătuți-mă cum veți sci mai bine, prea cinstite!

— Bine-ați făcut, că ați venit — răspunse preotul cu blândete. Un singur sfat am pentru dumneavóstră. Dumneșu îngrijese de credincioșii sei, le trimite câte odată și cercări grele și suferințe ca lui Iov, căruia câinii îi lingeau ranele, sau ca lui Asarie, pe care l'a orbit. Dumneșu scie, ce face și scie răsplăti pe credincioșii sei. Ia nenorocirea bărbatului tēu ca o pedepsă a lui Dumneșu pentru păcatul greu al beției și mulțămese lui Dumneșu, că pedepsindu-l până-i în viață, îl va ierta pōte după mórte.

Rizepowa se uită lung la vicar cu ochii ei negri, se plecă apoi adânc și se depărtă liniștit, fără să zică un cuvânt. Abia pe drum se desmeteci și simția, cum i-se strînge pieptul, voia să plângă, dér nu putea.

(Va urma.)

vânt năprasnic, focul s'a întins la aproape 80 case din oraș. Gróza cetățenilor din Dorohoi era de nedescris. Pompierii din localitate erau în neputință de a localiza focul. S'a chemat telegrafic pompierii din Botoșani, cari au și sosit și au reușit să limiteze incendiul. Autoritățile administrative comunale și militare din Dorohoi desfășurară o activitate fenomenală ca să pōtă stinge grózuicul incendiului și să scape câte ceva din avutul populației, ale căror locuințe și proprietăți erau în focări.

Furt esttraordinar. Tribunalul din Berlin a condamnat pe directorul de spital, Dr. Otto Hebold la trei zile arest pentru-că a furat din mormânt capul unei tinere fete îngropată de curând. Tatăl fetei a denunțat cazul la tribunal și a cerut pedepsirea lui Hebold. La pertractare Hebold a mărturisit, că el colectează crani de ale morților, în interesul sciinței medicale. Acesta s'a constatat și din partea specialiștilor și martorilor și s'a luat ca motiv atenuant, dându-i-se o pedepsă minimală.

Tinerii meseriași români din Blașiú vor aranja o producțiune teatrală Duminecă, în 24 Noemvrie st. n., în sala cea mare dela „Hotel Univers“. Prețul de intrare: Loc I cor. 1.60, loc II cor. 1.20, stal 80 banl. Studenții 20 banl. Inceputul precis la 8 óre sēra. Venitul curat este destinat pentru înființarea unei „Reuniuni de înmormântări“. Bilete de intrare se pot căpeta la „Consum“, și sēra la cassă. Suprasolviri se primesc cu mulțămia și se vor cuita prin ziare. Programa: I „Nepotul ca unchiú“, comedie în 3 acte, localisată de Petra-Petrescu. II „Cinel-Cinel“, comedie cu cântece într'un act, de V. Alexandri. După producțiune urmază dans.

Alegeri municipale.

Deșiú, 17 Octomvrie 1901.

Op. Redacțiune!

În comitatul Solnoc-Dăbăca alegerile pentru congregație se vor face în 26 Noemvrie st. n.

Membrii municipali români constituindu-se în club, au luat dispozițiile de lipsă pentru organizare și o luptă demnă la aceste alegeri.

Sunt rugați alegătorii români și pe această cale a-se interesa de alegeri, a lua parte la aceste și a-și da voturile la bărbați români de încredere, fie aceștia chiar și poporenți, cari posed calificațiunea prescrisă în lege.

În comitatul Solnoc-Dobăca din 20 cercuri electorale în 15 alegători români sunt în majoritate covârșitoare, încât numai puțin interes și zel trebuie, și isbânda este sigură.

Așteptăm deci dela fie-care Român de bine, că-și va face datorința.

Spre orientare lăsăm să urmeze împărțirea acelor cercuri, unde Românii fiind în mare majoritate, pot conta cu totă siguranța la rezultatele cele mai frumoase.

I. Cercul *Betlean*, cu comunele: Aghireșul de jos, Ilișua, Rusul-de jos, Nusfalau, Arcalia, Arpașteu, Betlean, Căcu-Cristur, Dinag, Agrie, Ilișua de-sus, Curtușul-de-sus, Feleac, Rusul-de-sus, Figa, Spermezeu, Chintelic, Chirales, Dobricul-mic, Căianolmic, Cociu, Piatra, Chiuză, Caldău, Borlăasa, Magosmort, Magh aruș, Malu, Dobricul-mare, Căianol-mare, Mireș, Maluț, Pătinăsa, Șieú-Cristur, Odorheiú, Sărióra, Șintereag, Bretea, Tigău, Sasaru, Sita, Vireag; devin vacante 7 mandate.

II. Cercul *Ciachi-Gârbaú*, cu comunele: Ciobanca, Hășmaș, Băbeni, Caca, Căhigârbaú, Ciocman, Muncel, Humezeu, Costolțel, Clit, Preluc, Costolț, Losna mare, Simișna, Solomon, Solona, Sardu, Vătrăhrani, Brighez, Zalha; devin vacante 6 mandate.

III. Cercul *Panticeú* cu comunele: Oipret, Antos, Osoiú, Bezdéd, Buduș, Oșorheiú, Ciobăncuța, Fzeș, Giurca, Calacia, Panticeu, Poptelec, Pustuța, Rece-Cristur, Sotelec, Bliđăreșiú, Vesc; devin vacante 4 mandate.

IV. Cercul *Retrag* cu comunele: Curtuș, Bața, Giurgești, Hășmaș, Mihaești, Poieni, Corabia, Ambrășiu, Uriul-de-sus, Gârbaú, Ganciu, Măgoja, Strimbul, Cuzdrióra,

Lelești, Mănăstur, Negrilești, Reteag, Selisca; devin vacante 6 mandate.

V. Cercul *Oana Deșului* cu comunele: Urișor, Gichișul-de-jos, Căseii, Cetau, Oana Deșului, Gichișul-de-sus, Rugășești, Guga, Cățeau, Calna, Coplean, Cremenea, Șomcutul-mic, Codor, Bogata-română, Maia, Bogata-unghurescă, Pintioul, Chinesti, Pesteș, Vad, Șigău, Suia, Tērpiú, Suarés, Zăpărț; devin vacante 5 mandate.

VI. Cercul *Lăpușul-unghuresc*: comuna: Lăpușul-unghuresc; devin vacante 3 mandate.

VII. Cercul *Rohia*, cu comunele: Suciul-de-jos, Boereni, Poiana Porculi, Suciul de sus, Rohia, Groși, Larga; devin vacante 6 mandate.

VIII. Cercul *Mașca*, cu comunele: Borcut, Ungureni, Cernești, Văleni, Dobriținaș, Cufaia, Costeni, Cupșeni, Dobric, Libotin, Mașca, Peteritea, Rușor, Stoiceni Ineu; devin vacante 4 mandate.

IX. Cercul *Mănăstur* cu comunele: Berința, Cărbunariu, Cărpiniș, Preluca, Curtușul mic, Dealul mare; devin vacante 7 mandate.

X. Cercul *Făurești*, cu comunele: Brebeni, Ciocotiș, Fănața, Făurești, Trestia, Leschia, Plopiș, Vad, Sardu-Copalnic; devin vacante 6 mandate.

XI. Cercul *Ileanda-mare*, cu comunele: Poiana-Blenchi, Baba, Buzas, Ciumeni, Drăghia, Fălcușă, Frincoeni, Gălgău, Gostila, Carueni, Cuculat, Lemni, Letca, Ileanda-mare, Purcăreț, Réstolț, Curtuș; devin vacante 5 mandate.

XII. Cercul *Mesteacăn* cu comunele: Valea-rea, Vima mică, Ciula, Ceza, Mesteacăn, Șomșeni, Boiul-mare, Șasa, Pi-roșă, Toplița, Românești, Giugăstreci, Săcătura, Sănița, devin vacante 6 mandate.

XIII. Cercul *Glod* cu comunele: Dobrocina, Iapa, Capolnea, Negreni, Corminiș, Chizeni, Bērsen, Glod, Rus, Valeagrosilor, Jima mare, Fodora; devin vacante 3 mandate.

XIV. Cercul *Dergea* cu comunele: Dindeleg, Dobăca, Ghirolt, Chirșu, Lujerdi, Dergea, Cubles, Iolodul mare, Picișă, Tiurtur, Igritza, Tiocul de sus, Tiocul de jos, Șintereag, Orman; devin vacante 7 mandate.

XV. Cercul *Fizeșul Gherlei*, cu comunele: Bonț, Top, Nima, Nicola, Salatin, Mintin Gherlei, Silișas, Hăjdatea, Iolodul mic, Șaplac, Fizeșul Gherlei, Petrihaza, Săcălaia; devin vacante 5 mandate.

Dir încredințarea clubul municipal român

Dr. Liviu Micșă, avocat

Literatură.

A apărut: „*Botanică și Zoologie*, curs elementar pentru clasele inferioare ale școlilor medii“, de G. Chelariu, profesor și dirigint la școala reală română din loc. Cartea acesta cuprinde și mulțime de ilustrațiuni. Tiparul tipografiei Ciurcu, Brașov. Prețul 2 cor.

În cunoscuta editură „Reclams Universal-Bibliothek“ din Lipsca a apărut acuma de curând Nr. 4241/4242: „*Clara Tschudi, Elisabeth, Kaiserin von Österreich und Königin von Ungarn*“. Unica traducere autorisată din limba norvegiană de Mag. Phil. Carl Kühler. Cu 9 ilustrațiuni. Prețul unui exemplar broșat 48 banl, legat elegant 96 banl. Clara Tschudi este cunoscută din biografiile principeselor renumite, publicate tot la „Universal-Bibliothek“. Acestă nouă biografie cuprinde date autentice din viața împărătesei Elisabeta, începând cu copilăria și până la tragedia ei mórte. Cunoscătorii limbii germane vor găsi în această carte o lectură interesantă.

SCIRI ULTIME.

București, 18 Noemvrie. Sunt marț temeri, că vaporul „Medea“ al serviciului maritim român, plecat Sâmbătă dimineața cu 590 persoane și o mare încărcătură de zahar pe bord pentru Varna-Constantinopol, s'ar fi pierdut în largul mării. Remorcherul „Sulina“ și vaporul „Constanta“ au fost trimise în căutarea „Medeei“.

Paris, 18 Noemvrie. După sciri sosite din Londra, lordul Roberts și-a depus funcțiunea, ce o ocupa la oficiul de război. Diferențele sunt forte pronunțate și lord Roberts vré să depună și înaltul post de generalissim.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

Atragem atențiunea cetitorilor asupra cărților de mai jos, cari se vënd cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vëndut până acum.

1) *Lascar Viorescu, O icônă a Moldovei din 1851* de Wilhelm de Kotzebue. E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valoare în literatura noastră. Conține 268 pag. cu tipar curat și hârtie de lux Prețul în loc de 4 cor., cum s'a vëndut până acum, este adî numai 2 cor. (+ 30 bani porto.)

2) *Poesii* de *Veronica Micle*, regretata noastră poetă. Conține 144 pag. În loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto.)

3) *Poesii complete* de Carol Scrob. Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaților noștri și poesiiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto.)

4) *Instrucțiunea gimnasticeii* în școlile de băieți și de fete. Cu 57 figuri în text, de D. Ionescu, profesor de gimnastică la liceul Lazăr și la școala normală de institutori din Bucuresci. Preț. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sémă pentru învățătorii.

5) *Originea monedelor* (a banilor) de M. C. Sufu, o interesantă conferență ținută la Ateneul Român din Bucuresci. În loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) *Poesii* de F. M. Stoenescu. Este o carte mare de 252 pag. cu exterior plăcut și bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română și versurile sale frumoase nu au lipsă de lauda, căci se laudă de sine. În loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

7) *„Vrêi să te iubescă bărbatul?“* Broșura cu acest titlu conține povețe practice serioase și foarte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto.)

Nr. 7946 — 1901.

PUBLICAȚIUNE,

privitoare la predarea fasiunilor de chiria caselor și la măsurarea dărei de casă pe anii 1902, 1903 și 1904.

În urma ordinului cirenelor al Înaltului minister reg. ung. de finanțe Nr. 7830—1901, se aduce la cunoștința tuturor, cum-că darea de casă pe anii 1902, 1903 și 1904 se va face încă în acest an, pe baza

datelor de dare adunate cu ocașiu-ne a conscripțiunii de dare, precum și pe baza fasiunilor proprietarilor de case.

Predarea fasiunilor pentru darea de casă, ce au a-l face proprietarii de case asupra chiriilor, ce le-au luat în anul 1901, are să se întempe până în 30 Novembre st. n. a. c. la oficiul de dare orășenesc, căci la din contră aceste fasionări se vor face pe cheltuiala lor ex officio.

Blanchetele de fasionări pentru darea de casă se dau afară gratis de către oficiul de dare orășenesc și rubricile diferite ale fasiunei sunt a-se umplé punctual și conscientios.

Posesorii de case se obligă, ca să dea oficiului orășenesc de dare toate acele date, cari se recer pentru statorirea dărei.

Posesorul de casă seu chiriașul permanent al casei este îndreptătit, ca să estradeze fasionarea dărei de casă chiar și prin plenipotențiatul său; totuși însă, la cas, decât prin nefasionarea chiriei de casă se comite o prescurtare a dărei, cade responsabilitatea pe posesorul casei.

La cas, decât pentru una și aceeași casă există mai mulți posesori, atunci sunt toți datori, ca să subscrie còla de fasionare, eventualmente să se subscrie prin plenipotențiatul lor. Pentru datele induse în această còla sunt toți posesorii responsabili.

Itregul venit (brut) al casei consistă din tot, ce primesce posesorul de casă pentru folosirea casei închiriate. Sub venitul chiriei, prin urmare, nu se înțelege numai solvirea banilor statorită sub acest titlu, ci tot aceea, ce oteră chiriașul ca contra preț pentru folosința obiectului de chiria; aci se subsumază darea, aruncurile comitatense și comunale, competițele de asigurățiune, competițele pentru clădirea șoselelor, speșele pentru adaptările și reparaturile de casă, mai departe toate acele sume, cari le plătesce chiriașul posesorului de casă pentru conducerea de apă, pentru iluminățiune nocturnă, pentru căratul gunoului etc.; în fine aparține aci și fiă care soi de prestațiuni naturale din partea chiriașului. Prin urmare fiă-care posesor de casă seu incre-

șutul său este obligat, ca la fiă-care clădire, la fiă-care locuință seu la fiă-care piesă de locuință se fasioneze, fără de vr'o dotragere, chiriile astfel, după cum s'au stipulat, respective la edificiile seu singuraticile locuințe neinchiriate astfel, după cum de facto s'ar fi putut închiria.

Zidurile seu locuințele, ce sunt închiriate cu mobilier, sunt a-se fasiona așa, ca și când ar fi fost închiriate fără mobile; dér proprietarul casei are să arete cu cifre în fasiune, câtă sumă din suma întrégă a chiriei se vine pe mobile; tot așa are să se întempe, decât s'a închiriat o locuință cu grădină, în casul acesta să se arate suma, ce se vine pe mobile; tot așa are să se întempe decât s'a închiriat o locuință cu grădină, în casul acesta să se arate suma, ce se vine pe grădină.

În cas decât o localitate a rămas în decursul anului 1901 golă și neinchiriată, atunci are de a-se induce în còlele de fasionare suma de chirie, care s'ar fi căpătat închiriându-se localitatea.

Asemenea nu sunt a-se introduce în còla de fasionare datoriile, ce sunt scrise pe care, de ore-ce aceste insemnări nu se iau în considerație la măsurarea dărei pe case, după-ce fasiunile dărilor intabulate sunt a-se preda deosebit oficiului de dare orășenesc pe o còla de fasionare deosebită și adecă, tot-dénua în cursul lunii lui Ianuarie a fiă-cărui an, pentru ca să fie luate în considerațiune la măsurarea adausului la darea generală pe venite.

Acel posesor de case seu acel îngrijitor de case, care nu așterne fasiunea dărei de casă seu nu reintregeșce în decursul terminului statorit (cu cel mult 8 zile) de către organul măsurării dărei, còla de fasiune lui așternută cu manciatăi, se obligă ca să pòte speșele împreunate cu luar-a ocupațiunii locale spre scopul delăturării astor-fel de manciatăi, pedepsindu-se, afară de aceea cu o pedepsă dela 2—100 cor.

Asupra referințelor și datelor faptice, din cari se pòte judeca venitul chiriei casei, e obligat fie-cine, ca, indată ce este provocat de organele de dare, să dea clarificările cerute.

La cererea posesorului de casă se obligă chiriașii, ca prin inducerea numelui în respectiva rubrică a còlei de fasiune să ad-verescă adevărul fasionării. Acel posesor de casă, care își subscrie de către chiriașii còla fasionării chiriei mai înainte de ce se fi indus mai întâiu chiriile, se pedepsese de atâtea-ori cu 200 cor. de câte-ori a comis față de singuraticii chiriași această neglijarie.

Pedepsa bănescă se estradază în intréga ei sumă aceluia care a făcut arătarea

La cas, când posesorul casei în înțelegere cu chiriașul a comis prescurtarea de dare și prin această prescurtarea erariului (de stat) atunci se pedepsesc ambele părți cu suma triplă din prescurtarea comisă; de o astfel de pedepsă se absolvă însă chiriașul atunci, când asupra acestei prescurtări face în decursul a 15 zile raport la autoritatea financiară reg.

Acel posesor de casă, care nu arată în decursul a 14 zile împrejurarea, că locuința nu mai este golă, mai departe, că s'a schimbat categoria dărei de casă (sub care este de a se înțelege acea împrejurare, când casa seu locuința care până acum a aparținut dărei după clasele de casă, e supusă, în urma închirierii, dărei chiriei de casă, și vice-versa), — în fine acel posesor de casă, care nu arată în același termin oficiului orășenesc de dare, că a espiat dreptul eliberării casei sale de dare, prin urmare: împrejurările cari dispun începerea obligămintului solvirei dărei, se pedepsese în sensul §. 100 al art. de lege 44 din anul 1883, cu o pedepsă, care pòte fi până de 8 ori atât de mare cât este suma aceea, cu care s'a prescurtat erariul.

În urmă se mai amintese, cum-că în acel cas, decât pentru înlesnirea partidelor supuse dărei de casă din ori și ce cauză seu abținere nu s'a predat fasiunea de chiria casei, posesorul casei nu este eliberat dela predarea fasiunei la terminul defipt, ci din contră e obligat a-si lua fasiunea pentru darea de casă dela oficiul de dare orășenesc.

Darea casei se statorese de organele oficiului orășenesc de dare.

Brașov, 16 Novemb. 1901.

Oficiul de dare orășenesc.

Noroc deosebit!

au avut în loteria trecută acei posesori de

LOSURÎ de CLASĂ

cari și le-au procurat direct din colectura noastră. Cu losurile vëndute prin noi s'au făcut multe câștiguri principale, à 30.000, à 5.000, à 2.000, à 1000, à 500 coróne etc. etc. În total

Opt-sute-trei-deci-și-patru mii Coróne.

Deja în 21 Novembre st. nou începe prima tragere a loteriei a IX-a de clasă.

Conform planului din

100,000 de losuri se trag 50,000 câștiguri

prin urmare tot al 2-lea Los câștigă!

Losuri originale: { $\frac{\text{întregi}}{\text{à K } 12}$ $\frac{\text{jumătăți}}{\text{à K } 6}$ $\frac{\text{sferturi}}{\text{à K } 3}$ $\frac{\text{optimi}}{\text{à K } 1.50}$

Se capătă în mare alegere la

JACOB L. ADLER & FRATELE

societate de bancă în comandită. BRAȘOV.

Comandele din afară le efectuim prompt. Câștigurile le plătim fără nici o detragere și sub cea mai mare discrețiune.